

1 : 5 - a přesto o 17 metrů výše

Název emise: **Technické památky - 125 let Petřínské rozhledny a lanové dráhy na Petřín**

Den vydání: 16. března 2016

Platnost: ode dne vydání ve styku tuzemském i mezinárodním až do odvolání

Hodnota: 13 Kč – č. 879 (ČP)

Výtvarný návrh: Adolf Absolon

Rytec: Martin Srb

Rozměr známkového obrazu: 23 x 40 mm

Tisk: Poštovní tiskárna cenin, Praha

Druh tisku: OTr v barvě vínové + HT v barvě žluté

Tisková forma: 2x (30 + /8 + 2x 2K/)

Papír: fl-an2

Náklad: 600 tis. + 20 tis. SL

FDC: OTp v barvě fialovomodré; **Tisk:** PTC, Praha

Náklad FDC: 3.500

Téma dobré, rytina zdařilá, vhodná nominální hodnota, ale stěží pochopitelná barva pozadí známky. Chápu, že žlutá má nejspíš evokovat papír dobového technického výkresu (tomu nasvědčuje chybějící pozadí – zejména stromy, ale i panorama Prahy pod kopcem), ale zase tak dávno to nebylo, navíc nezobrazujeme výkres, ale objekt, takže tam měla být spíše modrá – prostě obloha za jasného srpnového dne, kdy byla v roce 1891 rozhledna otevřena.

Dnes bereme Petřínskou rozhlednu za samozřejmou věc, ale když se nad ní zamyslíte, ukáže vám víc, než jen kouzelný výhled na panorama České kotliny. Dobu jejího vzniku běžně vnímáme jako tak trochu směšnou, šosáckou a zpátečnickou. Tyhle přívlastky dostala za první republiky, snad aby se ukázalo, oč je lepší a pokrokovější. Nemluvě o dnešku, kdy se na ty více než sto let vzdálené časy díváme optikou filmů s Vlastou Burianem a povídek Jaroslava Haška. V nich jsou úředníci a všelijací hodnostáři bez výjimky nafoukaní pitomci, s nimiž není žádné pořízení, obyvatelstvo se-

stává z omezených maloměstských, hledících si jen svých břich, z udřených dělníků, a na venkově z rolníků, kteří se zajímají jen o svůj prospěch. Bylo to tak ale opravdu? Příběh Petřínské rozhledny naznačuje, že ne. Ukažme si to na faktech.

V roce 1889 byla otevřena pro veřejnost Eiffelova věž v Paříži, bylo to u příležitosti Světové výstavy, konané na oslavu 100. výročí Francouz-

ské revoluce. Téhož roku tam vyrazila výprava čítající 363 členů Klubu českých turistů. To přece něco vypovídá o síle tehdejšího spolkového života u nás! Pařížská rozhledna je nadchla natolik, že ještě cestou zpět se ve vlaku dohodli, že v Praze postaví podobnou, i když menší, a že by měla být rovněž otevřena u příležitosti jubilejní výstavy, plánované na rok 1891. (Smělý záměr!) A nezůstali jen u slov. Založili Družstvo pro výstavbu Petřínské rozhledny, vybrali mezi sebou více než tisíc zlatých (na naše peníze odhadem něco kolem 300.000) a oslovili veřejnost s nabídkou podílových listů v hodnotě 50 zlatých (řekněme 15.000 Kč), ke shromáždění celkové částky 32 tisíc zlatých (odhadem deset milionů dnešních korun). Za necelé dva roky sehnali pozemek, nechali vypracovat projekt, získali stavební povolení, sjednali dodavatele konstrukce a stavebních prací – a shromáždili potřebné peníze. Na jaře roku 1891 započaly výkopové práce (základy jsou hluboké 11 metrů) a za pět měsíců byla rozhledna dokončena! To všechno v té dávné směšné době, na kterou se dneska díváme svrchu. Neměli bychom ale spíš těmhle svým předkům složit kompliment? Vždyť dneska bychom za tu dobu neukončili

ani diskuzi, jestli se má něco na tak exponovaném místě vůbec stavět! Nemluvě o ochotě lidí složit se na takový projekt, pružnosti úředníků, památkářů a stavebního odboru, o zemních pracích, výrobě konstrukce a jejím smontování ... A k tomu je třeba přičíst, že s rozhlednou Družstvo vybudovalo i lanovou dráhu z Malé Strany na Nebozízek, zajišťující dopravu návštěvníků rozhledny (slouží dodnes a ročně převepraví neuvěřitelně dva miliony cestujících!).

Nebyli ti naši předkové spíše pašáci? Vždyť stačí srovnat, jak dopadla jejich Jubilejní výstava, a jak ta naše, o sto let později, v roce 1991. A to prosím v době všeobecného nadšení nad nedávno nabytou svobodou a pádem komunistické diktatury.

Připomenout tedy tu sto dvacet pět let vzdále-

nou dobu na poštovní známce je určitě namístě. Současně se to však stalo v duchu Cimrmanova humoru - ač se emise nazývá 125 let Petřínské rozhledny a lanové dráhy na Petřín (a dokonce je to i ti-

skacím písmem uvedeno na známce), o lanovce na ní, na razítku a FDC není ani zmínky! A proč Cimrmanova? Inu proto, že v suterénu rozhledny je mu - a jeho vynálezům - vyvěnována malá expozice.

Kresebná výzdoba obálky dne vydání sestává z ryteckého přepisu technického výkresu rozhledny, velmi podobného tomu na známce (což působí poněkud nedomyšleně - když výkres, měl se týkat lanovky). Razítko je hezké, s ozdobným detailem konstrukce, případným secesním písmem, vše jednoduše zarámováno do minimalistického čtverce.

Na závěr se sluší objasnit trochu nesrozumitelný titulek. Petřínská rozhledna je vlastně zmenšeninou té pařížské, v poměru 1 : 5 (cca 60 : cca 300 metrům výšky), přesto je její vrcholek o 17 metrů výše. Jak je to možné? Snadno - pokud nevycházíme z výšky konstrukce, ale z té nadmořské (ta je prostě v Praze vyšší). FB